

Ks § 86

**Slutbetänkande av Parlamentariska landsbygds-
kommittén SOU 2017:1 "För Sveriges landsbygder
– en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och
välfärd" – remissyttrande**

Dnr 2017/35-100

Regeringskansliets har genom Näringsdepartementet remitterat slutbetänkande av Parlamentariska landsbygdskommittén, SOU 2017:1, "För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd" till Västerviks kommun för yttrande. Slutbetänkandet i sin helhet finns via länken www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/01/sou-20171/

Betänkandet innehåller 75 förslag som på olika sätt förändrar och förbättrar förutsättningarna för Sveriges landsbygder. Regeringen önskar senast 22 mars 2017 synpunkter på slutbetänkandet, förslagen och dess konsekvenser samt synpunkter på förslag på finansiering.

Kommunstyrelsens förvaltning redovisar i skrivelse 6 februari 2017 förslag till yttrande. Västerviks kommun välkomnar beredningens arbete och ser positivt på förslagen som helhet. Enligt skrivelsen är dock kommunen tveksam till om förslagen gällande digital kommunikation verkligen kommer ha effekt. Vidare framförs i skrivelsen att det behövs skarpare förslag om högre utbildning och strandskydd. Det är även viktigt att civilsamhället ses som ett tillskott, och inte en förutsättning för en plats utveckling. Samhällets förväntan på det ideella måste vara platsberoende.

I skrivelsen utvecklar kommunstyrelsens förvaltning sina synpunkter kring digital kommunikation, högre utbildning, strandskydd och civilsamhället och även riksintressen, VA m.m.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår kommunstyrelsen besluta att anta kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 6 februari 2017 om "För Sveriges landsbygder" SOU 2017:1 som sitt eget och överlämna det till Näringsdepartementet.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till kommunstyrelsens förvaltnings förslag. Harald Hjalmarsson (M) med instämmande av ordföranden och Mats Hugosson (C) yrkar som tillägg till yttrande att Västerviks kommun avstyrker att uppdrag lämnas för länsstyrelsen respektive Trafikverket inom den regionala trafikinfrastrukturplaneringen och föreslår att ett sådant uppdrag riktas mot regionalt utvecklingsansvariga organ, som idag har ansvaret.

Justerandes sign

Kommunstyrelsen
593 80 Västervik

0490-25 40 00 (fn)
0490-25 40 61 (fax)

www.vastervik.se
kommunstyrelsen@vastervik.se

Ks § 86 forts.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen har bifallit båda yrkandena.

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 6 februari 2017 om "För Sveriges landsbygder" SOU 2017:1 som sitt eget och överlämna det till Näringsdepartementet, samt

att Västerviks kommun avstyrker att uppdrag lämnas för länsstyrelsen respektive Trafikverket inom den regionala trafikinfrastrukturplaneringen och föreslår att ett sådant uppdrag riktas mot regionalt utvecklingsansvariga organ, som idag har ansvaret.

Handlingar i ärendet:

Kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 6 februari 2017

Näringsdepartementets remiss 24 januari 2017 med bilagd slutbetänkande SOU 2017:1

Expedieras till:

Justerandes sign

Kommunstyrelsen
593 80 Västervik

0490-25 40 00 (fn)
0490-25 40 61 (fax)

www.vastervik.se
kommunstyrelsen@vastervik.se

Näringsdepartementet via e-post: n.registrator@regeringskansliet.se,
n.remitter.hl@regeringskansliet.se
Lotti Jilsmo, enheten för samhällsbyggnad

Justerandes sign

Kommunstyrelsen
593 80 Västervik

0490-25 40 00 (tfn)
0490-25 40 61 (fax)

www.vastervik.se
kommunstyrelsen@vastervik.se

2017-02-06

Landsbygdsutvecklare
Lotti Jilsmo
0490-254170
lotti.jilsmo@vastervik.se

Kommunstyrelsen Västerviks kommun
Inkom 2017-03-06
Dnr 2017/35 Dpl 100
Hid

Kommunstyrelsen

Svar på remissen "För Sveriges Landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd" SOU 2017:1

Västerviks kommun har fått möjligheten att svara på den parlamentariska beredningens slutbetänkande. Betänkandet innehåller 75 förslag som på olika sätt förändrar och förbättrar förutsättningarna för Sveriges Landsbygder.

Utgångspunkten för förslagen presenteras inledningsvis i dokumentet:

Medborgarna i vårt land ingår i olika typer av sociala och ekonomiska sammanhang. Många av dessa har de anslutit sig till frivilligt; det vi kallar det civila sambället. Andra sammanhang skapas genom att medborgarskapet innebär skyldigheter och rättigheter i förhållande till samballets institutioner. Enligt vår mening är emellertid ett medborgarskap inte bara en formalitet, det är också ett uttryck för ett samhällskontrakt mellan medborgarna och det allmänna i form av stat, landsting och kommuner. Om det blir ett allt för stort gap mellan de förväntade rättigheterna och den faktiska verkligheten finns det en risk för att detta samhällskontrakt kommer att lösas upp. Detta kan få långtgående konsekvenser för förtroendet för samhället och demokratin.

Vi menar att samhällskontraktet bör vidareutvecklas för att säkerställa att medborgarna och näringslivet i landsbygderna ges samma förutsättningar som i övriga delar av vårt land. För att åstadkomma detta lämnar Parlamentariska landsbygdskommittén 75 förslag som sammantaget lägger grunden för ett mer sammanhållet Sverige, där alla, oberoende av var man bor, ges grundläggande förutsättningar att leva ett gott liv.

I vårt arbete med att utforma en sammanhållen politik för landsbygdernas utveckling har vi utgått från tre övergripande perspektiv:

- Likvärdiga förutsättningar för medborgarna att arbeta, bo och leva i landsbygderna.
- Öka landsbygdernas förmåga att ta till vara förutsättningarna för företagsambet och sysselsättning på ett långsiktigt hållbart sätt.
- Öka landsbygdernas möjligheter att bidra till en positiv utveckling av samhällsekonomin.

Västerviks kommun i remissen

Utredningen baseras på den av Tillväxtanalys utformade indelningen, som delar in Sveriges kommuner i sex olika typer. Från "mycket glesa landsbygdskommuner" (1) till "Storstadskommuner" (6). Här hamnar Västervik inom gruppen "glesa blandade kommuner" (4) utifrån att mindre än 50 procent av befolkning i rurala områden och mindre (färre) än 50 procent av befolkningen med mindre än 45 minuters resväg till en tätbebyggelse med minst 50 000 invånare (28 kommuner).

I dokumentet finns även en karta som visar förändringen av statliga jobb under 2008-2014. Här ser vi att Västervik har haft en stor ökning av statliga jobb under perioden. Utifrån detta kan vi anta att Västerviks kommun inte är det som man primärt tänker på när det kommer diskuteras utlokalisering av statliga jobb.

Andra förslag kan dock direkt komma att påverka oss. Som ökade lånemöjligheter för bostadsbyggande på landsbygderna, ersättning för utbildningscentra och kontinuerlig uppföljning av utjämningsbidragen.

Förslag till yttrande

Sammanfattning

Västerviks kommun välkomnar beredningens arbete och ser positivt på förslagen som helhet. Vi är dock tveksamma till om förslagen gällande digital kommunikation verkligen kommer ha effekt, och vi anser att det behövs skarpare förslag rörande högre utbildning och strandskydd. Det är även viktigt att civilsamhället ses som ett tillskott, och inte en förutsättning för en plats utveckling. Samhällets förväntan på det ideella måste vara platsberoende.

Övergripande synpunkter

Västerviks kommun välkomnar beredningens arbete och ser positivt på förslagen som helhet. Detta är ett viktigt steg för en sammanhållen politik för landsbygderna. Vi anser att beredningen identifierat några av de utmaningar som landsbygderna ställs inför och, i många fall, tagit fram relevanta åtgärder. Tyvärr så är det tydligt att dokumentet är fullt med kompromisser, då åtgärderna ibland inte känns tillräckliga. Trots detta så ställer vi oss bakom alla förslagen, då vi anser att även en lång resa startar med ett litet steg.

Analyserna i dokumentet utgår ifrån kommunen som minst byggsten, och även om kommittén skrivit det, så vill vi vidhålla vikten av att åtgärderna inte utgår ifrån kommunens generella struktur, utan på landsbygdernas särart. Det är stora skillnader i förutsättningar mellan centralorter och den omliggande landsbygden, och den senare ska inte gå minste om satsningar på grund av att centralorten är stark.

Områden i betänkandet som kräver kommentar

Digital kommunikation

Västerviks kommun välkomnar målet att alla i hela landet ska ha tillgång till överföringskapacitet med minst 100Mbit/s senast 2025. Men, med de begränsade stödmedel som nu finns i systemet, och som aviserats framöver, så är vi tveksamma till om detta kommer lyckas.

Vi välkomnar även en höjning av nivån för samhällsomfattande tjänster (SOT-nivån), men ställer oss frågande till om detta verkligen kommer ha någon effekt på den förändring av kopparnätet som Telia nu genomför. Vår kommun är en av de som påverkas av nedsläckningarna våren 2017, då 32 stationer och 1200 abonnenter berörs. Oron är stor då mobilnätet idag inte upplevs som stabilt, och där mobiltrafik över mobilnätet är förenat med högre kostnader än via kopparnätet. Som delägare av Telia borde staten kunna ställa tydligare krav på saklig information till alla berörda, (inte bara

Telias egna kunder) och kostnadsneutrala lösningar för de som påverkas av förändringen. I en tid då medborgare inbjuds till att streama både radio, musik, tv och film är det inte rimligt att de som drabbats av teknikskiftet ska behöva avstå denna utveckling för på grund av volymbegränsningar i mobilnätet.

Högre utbildning

Som egen arbetsmarknadsregion vet vi hur viktigt det är att kunna erbjuda högre utbildning till våra invånare. Förslagen kopplande till kapitel 4 i dokumentet är dock inte tillräckliga. Vi anser att det inte räcker med att ge Universitet och Högskolor i uppdrag att öka tillgängligheten – det behövs tydliga ekonomiska incitament kopplat till spridning. Det behöver även vara tydligt på vilket sätt som detta bör ske.

Vår erfarenhet med Campus Västervik visar att det behövs en god utbildningsmiljö om studenterna ska lyckas med sina studier. Detta innebär bland annat anpassade lokaler för självstudier och klassverksamhet – cafeteria och kansli. Det behövs även personal som arbetar både med att få tillgång till utbildningar från universiteten, men även att marknadsföra dessa gentemot studenterna. Västerviks kommun avsätter närmare 9,7 miljoner kronor för verksamhet och utveckling av Campus Västervik 2017. För vår kommun är detta en nödvändig investering, då det nästan inte är möjligt för våra kommuninvånare att studera på annan ort, med tanke på avstånden. Men det är en betydande kostnad för vår kommun. Vi anser att det är beklagligt att det är den lilla kommunens egen ekonomi som ska avgöra huruvida statligt finansierad högre utbildning ska vara tillgänglig. Förslaget om en miljon kronor är ett absolut minimum som täcker kostnader för lokal och en administratör. Med denna ersättningsnivå så kommer det fortfarande vara den lilla kommunens resurser som avgör om det finns en bra utbildningsmiljö för sina studenter. För att få framgångsrik högre utbildning i hela landet så behöver det föreslagna stadsbidraget fördubblas.

Strandskydd

Beskrivningen ”Regeringen säkerställer att reformeringen av strandskyddsbestämmelserna i landsbygderna får avsedd effekt.” visade sig inte vara det som vi hade hoppats på. Inför förändringen 2009 gavs bilden att det ”nya strandskyddet” skulle göra lagstiftningen tydligare och lättare. Verkligheten blev den motsatta. (Något som vi i Skärgårdsrådet Östergötland Småland regelbundet återkommit till).

Förslaget handlar dock inte om att se över strandskyddet, utan att hjälpa kommuner att skapa LIS-områden. Som det står i dokumentet så har LIS inte varit den stimulans för landsbygderna som många hoppats på. I Västerviks kommun har vi tillskapat 15 LIS områden, men intresset att utveckla dessa vidare är dock nästan obefintligt. Detta kan bero på de höga kostnaderna för byggnation, men även att insjöar inte är lika attraktiva som kust och skärgård. Men i kust och skärgård får vi inte skapa LIS-områden, och strandskyddet är på de flesta platser utökat till 300m, där det mycket väl räcker med 100m.

Det som står i betänkandet, att ”det handlar helt enkelt om att staten genom länsstyrelserna bör stödja kommuner som vill använda de existerande strandskyddsreglerna för att underlätta en ökad bosättning och etablering av verksamheter i kommunen” är ett rent slag i luften. Om beredningen menar allvar med

att ”säkerställer att reformeringen av strandskyddsbestämmelserna i landsbygderna får avsedd effekt” så är det strandskyddslagen som behöver ses över, igen.

Riksintressen

Vi instämmer med beredningen att Riksintressenas geografiska omfattning måste begränsas. Stora delar av vår kommen är av riksintresse, och att det därmed är svårt att ha en referens för hur platserna kan utvecklats utan detta skydd. Bara vetskapen om att du är verksam i ett riksintresse kan begränsa utvecklingen.

Riksintressena har även en förmåga att överlappa varandra, och effekten kan därmed bli negativ. När strandskyddet hindrar ändrad användning av en sjöbod minskar viljan att underhålla densamma. När byggnaden förfaller försvinner en del av den unika bebyggda miljö som riksintresset för kulturmiljövården är satt att skydda.

Riksintressena skulle kunna utgöra en hävstång i den regionala utvecklingen, men blir istället en hämsko i utvecklingen och påverkar därmed vården av det som det är satt att skydda.

För att systemet med riksintressen ska behålla sin legitimitet ska skyddsintresset vara tydligt för alla. De ska ha en unik betydelse i ett nationellt perspektiv. Den geografiska utbredningen behöver därmed begränsas och det skyddsvärda behöver tydliggöras.

Avvägningen mellan riksintressen och andra allmänna intressen bör ske inom ramen för det kommunala plansystemet.

VA

I stycket 5.1.3 föreslås att regeringen gör en översyn av va-lagstiftningen i syfte att underlätta bostadsbyggandet och åtgärdandet av icke-godkända avlopp i landsbygderna. En översyn är aldrig fel, men det är viktigt att det inte endast handlar om att "förenkla" då det kan ha negativ påverkan på miljön.

Under det senaste året har tillgången på dricksvatten varit en aktuell fråga. Privata brunnar har sinat och kommunens störta dricksvattentäkt har varit mycket ansträngd. Brist på dricksvatten kommer att bli vanligare framöver, och fastigheter som övergår från mindre fritidsstuga med låg vattenförbrukning och tordas, till permanentboende med stor vattenförbrukning och vattentoalett kan påverka omgivningen. De höga kostnaderna för VA borde kunna minskas på andra sätt än genom att ge avkall på gällande lagstiftning.

Civilsamhället

Landsbygdernas invånare tar av hävd ett stort ansvar för den egna platsens utveckling och är viktiga byggstenar i vårt samhälle. I betänkandet lyfts civilsamhället fram som en framgångsfaktor för landsbygderna. Denna typ av formulering ser vi ofta i utredningar som berör landsbygderna - men sällan om staden. Staten och det offentliga verkar inte ha samma förväntan att stadens invånare ska utveckla platsen eller ta ansvar för det gemensamma. Detta är inte varken rättvist eller ultimatum. Ett mycket konkret exempel är utbyggnaden av bredband. Tidigare och nuvarande regering har förespråkat "byalagsmodellen" för att nå ut med bredband där de kommersiella krafterna inte orkat. Resultatet är att landsbygdens föreningar fått lägga ner enormt med tid för att projektera, engagera, söka bidrag, bygga och för alltid drifta fibernät, medan stadsborna ofta kom undan med att skriva under en beställning. Statens och

kommunens förväntan på civilsamhället måste vara platsberoende. Huruvida landsbygderna utvecklas och är välmående kan inte bero på föreningslivet. Ideellt arbete är och ska vara frivilligt, och inte ett tvång för de som bor där samhället eller marknadens kraft inte räcker till

Övriga förslag som vi anser särskilt viktiga

Vi vill passa på att lyfta förslag som vi stöttar, då vi ser de som särskilt viktiga för våra landsbygder och vår kommun.

- Att regeringen förtydligar att planeringen av enskilda vägar ska behandlas i länstransportplanerna. (3.2.2)
- Att regeringen tar initiativ till en översyn av reseavdraget. Att det ska vara avståndsbaserat är för oss en självklarhet. (3.2.2)
- Att regeringen tar initiativ till att begränsa och precisera riksintressenas areal med syfte att underlätta landsbygdernas utveckling. (5.1.1)
- Att Regeringen utreder om långivning till boende i landsbygderna underlättas genom införandet av särskilda landsbygdslån för byggande av egna hem, hyresrätter, ägarlägenheter, kooperativa hyresrätter och bostadsrätter i landsbygderna. (5.2.1)
- Att regeringen lägger fram förslag med syfte att anpassa det kommunala utjämningsystemet. Detta kommer att leda till ökat förtroendet för systemet, vilket är positivt. (6.4.1)
- Att det görs en översyn av statsbidragen till kommunerna. Arbetet med att söka stadsbidragen tar idag mycket tid som kan läggas på annat i verksamheten. (6.4.1)
- Krav på maximal insatstid ska införas för polisärenden där ingripanden ska ske omedelbart (prioritet 1 – ärenden). (7.1.2)

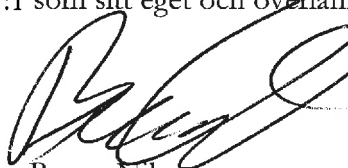
Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelsens förvaltnings skrivelse 6 februari 2017 om "För Sveriges Landsbygder" SOU 2017:1 som sitt eget och överlämna det till Regeringskansliet.

Ulf Kullin
Förvaltningschef

Bruno Nilsson
Samhällsbyggnadschef

Lotti Jilsmo
Landsbygdsutvecklare